

ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร

สร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานระดับปฐมภูมิ (เฟส 2)

วันที่ 15 – 16 ธันวาคม 2565 ณ โรงแรมทีเค. พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร

กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยรุ่นและปัจจัยเสี่ยง ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานระดับปฐมภูมิ (เฟส 2) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรให้สามารถตรวจคัดกรอง วางแผนการดูแลสุขภาพช่องปาก จัดบริการส่งเสริม ป้องกัน และรักษาโรคในช่องปากผู้ป่วยเบาหวานได้ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ทันตบุคลากรในศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 4, 6 และ 11 เข้าร่วมประชุมรูปแบบออนไลน์จำนวน 70 คน และผ่านระบบออนไลน์จำนวน 15 คน โดยมีทันตแพทย์หญิงวรางคณา เวชวิธี่ ผู้อำนวยการสำนักงานทันตสาธารณสุข เป็นประธานการประชุม

ทพญ.วรางคณา เวชวิธี่

ทพญ.ทิพย์วรรณ สาทิศรสมุข

ทพญ.วังจันทร์ กิตติภาดากุล
ทพญ.จิติพร บุนนา

ทพ.สุภัทรชัย บงสุนันท์

ทพ.วสวา แสนปัญญาโว

ความสัมพันธ์ของโรคเบาหวานกับสุขภาพช่องปาก และประสิทธิภาพการดูแลรักษา

โดย ทันตแพทย์พรพล แสนปัญญาโว กล่าวว่า ผู้ป่วยเบาหวานเสี่ยงเป็นโรคปริทันต์อักเสบมากกว่าคนทั่วไป 2-3 เท่า และผู้ป่วยที่เป็นโรคปริทันต์อักเสบ จะมีความสามารถในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดลดลงกว่าคนทั่วไป 6 เท่า ดังนั้นควรดูแล และรักษาโรคเบาหวานและโรคปริทันต์อักเสบควบคู่กันไปทั้งสองโรค

กลไกการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานในหน่วยบริการและงานปฐมภูมิ

โดย ทพญ.นันทิมนัส แยมบุตร ชี้แจงแนวทางการดูแลสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวาน สำหรับทันตบุคลากรและบุคลากรสาธารณสุข เพื่อให้ทันตบุคลากรในหน่วยปฐมภูมิ สามารถตรวจคัดกรอง วางแผนการดูแลสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานตามระดับความเสี่ยงในช่องปาก จัดบริการส่งเสริม ป้องกัน รักษาโรคในช่องปากได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งต่อผู้ป่วยไปยังหน่วยบริการทุติยภูมิตามความจำเป็น

การตรวจช่องปาก ประเมิน วางแผนให้บริการทันตกรรม และกิจกรรมฝึกปฏิบัติ

โดย ทพญ.ทิพย์พรรณ สาทิศธรรมพร บรรยายและยกตัวอย่างลักษณะสภาวะช่องปากของผู้ป่วยเบาหวานตามแบบตรวจช่องปาก เพื่อประเมินและวางแผนให้บริการตามความเสี่ยง ซึ่งประกอบไปด้วย การตรวจฟัน รากฟัน คราบจุลินทรีย์ เหงือก/ปริทันต์ หินน้ำลาย เนื้อเยื่อช่องปาก การใส่ฟันเทียมถอดได้ และคู่สบฟันหลัง โดยใช้สีสัญญาณไฟจราจร เขียว เหลือง แดง ในการสื่อสารระดับความรุนแรง และจัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ ประเมิน และวางแผนให้บริการทันตกรรม ผ่านโจทย์ภาพตัวอย่างสภาวะช่องปากในรูปแบบต่าง ๆ

ผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อโรคเบาหวาน และการส่งต่อผู้ป่วยเลิกบุหรี่ ด้วยแนวทาง 3A

โดย ทพญ.นันทินี ตั้งเจริญติ บรรยายการสูบบุหรี่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน สูงขึ้น 30-40% นิโคตินในบุหรี่ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดเพิ่มสูงขึ้น และควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ยากขึ้น

พื้นที่ต้นแบบการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวาน

ทพญ.วังจันทร์ กิตติภาดากุล และทพญ.จิติพร บุนนา บรรยายการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานในพื้นที่ต้นแบบ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี พทุมธานี และสระบุรี โดยมีการพัฒนาคู่มือบันทึกการตรวจสุขภาพช่องปาก สื่อโปสเตอร์ และแผนพับให้ความรู้ทันตศึกษา ทำให้ระบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การให้ทันตศึกษาและติดตามดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง

ทพ.สุภัทรชัย บงสุนันท์ บรรยายขั้นตอนการดูแลรักษาสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวาน เน้นให้ความรู้ผู้ป่วยด้านทันตศึกษา โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพสะอาดช่องปากด้วยตนเอง ด้วยวิธีการแปรงฟันที่ถูกต้องและการใช้อุปกรณ์เสริมต่างๆ และให้แนวทางการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ป่วยหันมาดูแลสุขภาพช่องปากตนเอง

NEXT STEP

- ติดตามผลการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 4, 6 และ 11 อีก 6 เดือนข้างหน้า
- เตรียมขยายพื้นที่การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานในพื้นที่เขตสุขภาพอื่น ๆ ทั่วประเทศ

